אלא למ"ד מריפה יולדת מאי איכא למימר

אמר קרא יאתך בדומין לך ודלמא נח גופיה

מריפה הוה ²תמים כתיב ביה ודלמא תמים

בדרכיו היה צדיק כתיב ביה דלמא תמים

בדרכיו צדיק במעשיו הוה לא ס"ד דנח גופיה

מריפה הואי ראי ס"ד דנח מריפה הוה א"ל

רחמנא כוותך עייל שלמין לא תעייל והשתא

דנפקא ליה מאתך לחיות זרע ל"ל אי מאתך

הוה אמינא לצוותא בעלמא ואפילו זקן

ואפילו סרים כתב רחמנא זרע איבעיא להו

שלשה ימים הן ואיריהן או דלמא הן בלא

אידיהן ת"ש יהר' ישמעאל אומר שלשה לפניהם

ושלשה לאחריהן אסור אי ס"ד הן ואידיהן

רבי ישמעאל יום אידיהן חשיב להו מעיקרא

וחשיב להו לבסוף איידי דתנא שלשה לפניהם

תנא נמי שלשה לאחריהם ת"ש יידאמר רב

תחליפא בר אבדימי אמר שמואל יום א'ם

לדברי רבי ישמעאל לעולם אסור ואי ס"ד

הן ואידיהן האיכא ארבעה וחמשה דשרי

אליבא דרבי ישמעאל לא קמבעיא לי דהן

בלא אידיהן כי קא מבעיא לי אליבא דרבנו

מאי אמר רבינא ת"ש סואלו הן אידיהן של

עובדי כוכבים קלנדא סטרונייא וקרטסים

ואמר רב חנין בר רבא קלנדא ח' ימים אחר

תקופה סטרונייא שמונה ימים לפני תקופה

וסימנך יאחור וקדם צרתני ואי סלקא דעתך

הן ואידיהן עשרה הוו תנא כוליה קלנדא

אחד יומא הוא חשיב ליה אמר רב אשי ת"ש

לפני אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים

ואי ם"ד הן ואידיהן ליתני אידיהן של עובדי

כוכבים שלשה ימים וכי תימא האי דקתני

לפני אידיהן למעומי לאחר אידיהן ליתני אידם

של עובדי כוכבים ג' ימים לפניהם אלא ש"מ

בהן בלא אידיהן ש"מ איבעיא להו משום

הרווחה או דלמא משום יולפני עור לא תתן

מכשול למאי נפקא מינה פראית ליה בהמה

לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח

ליה אי אמרת משום סעור לא תתן מכשול הא

אית ליה לדידיה וכי אית ליה לא עבר משום

עור לא תתן מכשול והתניא יאמר רבי נתן

63

א) [לקמן 1:], ב) שם, ג) [בס"א: יום נולרי], ד) [לקמן ח.], ד) [ל"ל לפני

יין [פקון מון] אין [פסחים עור וכן לקמן], וי [פסחים כב:], ו') [בס"א במקום יום א' נוסף ד"ה: נולרי ההולך

בטעותו של אותו האיש שלוה

להם לעשות להם יום איד בא' נשבת], ה) [עי' סנהדרין

נג:], ט) [לעיל ב:], י) [ל"ל ואהכי], כ) נראה שאלו החיבות שייכי לדף ז' עמוד

הנראה, () [ע' היטב תוס'

חולין קמ. ד"ה טריפות],

מ) [וכ"כ רש"י לקמן נא. ד"ה ודלמא], נ) [וע' מוס' זבחים קטו. ד"ה ודלמא],

ם) נבס"א: יום נולרין,

. סוף לבור

יב א מיי׳ פ״ט מהל׳ ג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמח סעיף ג: יג ב מיי שם הלי א ז נוש"ע שם קעיף א:

תורה אור השלם וּמִבֶּל הָחַי מִבְּל בָּשָׂר שְׁנַיִם מִבֹּל הָבִיא אֶל הָתַבָה לְהַחֲיֹת אִתֶּרְ זְכָר הְנָקַבָּה יִהְיוּ:

בראשית ו ט 2. אלה תולדת נח נח 2. אֵישׁ צַדִּיק תְּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים התהלך נח:

בראשית ו יט 3. אָחוֹר וְקֶדֶם צַּרְתְּנִי וַתְּשֶׁת עְלִי כַפֶּלָה: תהלים קלט ה 4. לֹא תְקַלֵל חַרַשׁ וְלִפְנָי

עוּר לא תִתַּן מִּבְשׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיףְ אֲנִי יִיָּ: ויקרא יט יד

רבינו חננאל

[שלשה ימים] דתנן י. ואידיהן. כלומר מכלל ג׳ . ימים הללו יום אידיהם. מלא) או דלמא הן בלא אידיהן. ת״ש ר׳ ישמעאל אומר ג׳ לפניהם ס"ד יום אידיהן עצמו מכלל הג' הוא. השלשה שלפני אידיהן. ועוד הדר חשיב ליה מכלל הג' שלאחר אידיהן תרתי זימני חשיב ליה. ופרקי' איידי דתנא ג' לפניהם תנא נמי ג' לאחריהן, ואע"פ שאינם ג׳ ימים לאחריהן אלא שני ג'ימים לאחויהן אלא שני ימים בלבד. איני והאמר משמיה דשמואל יום א׳ לדברי ר' ישמעאל דאית ליה שלשה ימים לפניהן . וג׳ לאחריהן לעולם אסור לישא וליתן עמהן. ואם תאמר ר' ישמעאל הן ואידיהן ג' סבירא ליה י והא איכא רביעי וחמישי שמותר. פי׳ יום ראשון של שבוע לעולם יום אידן הוא וכשתחשוב לו אין יווא יכטוניוטוב יו ג' ימים הן ואידיהן אתה מתחיל מיום ששי ו' ז' ויום ראשון הרי ג' ואחריהן ב' וג' כי יום אידם חשוב מכלל הג' נשאר לו רביעי וחמישי שמותר לו לשאת ולתת עמהן. ולמה אמר לעולם אסור. ופרקינן אליבא דר׳ ישמעאל ודאי הן בלא אידיהן. ולרבנן מאי. ופשיט רבינא מהא דתנן אלו אידיהן של עובדי כוכבים קלנדס וסטרנליא. ואמר רב חנן בר אבא קלנדס (ג') [ח'] ימים אחר התקופה. וסטרנליא ח' ימים קודם התקופה אידם הוא. ואי ס"ד הן ואדיהן ג' בשלמא היכא דיום אידם יום אחד הוא משכחת לה שני ימים לפני אידם. ואידם שאידם ח' ימים וב' ימים לפניהם. י' ימים אסור לפניהם. י' ימים אסור לשאת ולתת עמהם. אמאי קא פסק ותני ג' אלא ודאי ג' ימים דתנן הן בלא אידיהן, ודחי' לא לעולם הן ואידיהן. ותנא דידן קלנדס כוליה חד יומא חשיב ליה. ואתא

אלטריך מכל החי למעט טריפה וא״ת טריפה נמי היכי מימעט׳ מהאי קרא הא מאן דאית ליה טריפה יולדת כל שכן דאית ליה נמי טריפה חיה דאפילו למאן דאמר טריפה אינה יולדת אמר

ס דיכול להיות דאית ליה דחיה וא"כ היכי ממעטת מקרא דמכל החי הרי ראויה היא לחיות וי"ל דנפרש לקרא הכי מכל החי שיהה כולו בריה וזריז ולא חולה וטריפה אע"ג דהוא חי מ"מ אינה בריאה אלא חולה כל ימיה ומתמעטה והולכת וממעט שפיר מהאי קרא דמכל החי טפי ממחוסר אבר שכולו בריא וחי חוץ מאבר אחד וכן פירש רש"י לקמן פרק רבי ישמעאל (דף נא.):

אתך ברומין לך. ומ״מ ליכא למעט מהכא מחוסר אבר ובעל מום כיון שלא היה לריך אלא לקיום העולם ומיהו קשיא דהא קיימינן אליבא דמ"ד טריפה יולדת וא״כ טריפה היכי ממעטינן ושמא י"ל דמכל החי אילטריך למעט מחוסר אבר דאי לא כתיב אלא אתך הוה מוקמינן ליה למחוסר אבר ולא לטריפה דמסתבר טפי למעוטי מחוסר אבר דמאים מטריפה דלא מאיסה שאין כאן חסרון וגם יש הרבה טריפות שאינן ניכר הר"י והא דאמר לעיל (דף ה:) האי מיבעי ליה למעוטי טריפה אם כן משמע דמסתבר טפי למעוטי טריפה היינו ממיעוט דכל החי דמשמע בריא ולא טריפה אבל מחוסר אבר כגון אוזן וכיולא בו בריא גמור הוא בשאר הגוף כדפרישית לעיל: ודלמא נח גופיה מריפה הוה. ואע"ג שחי לאחר מכאן שנים רבות מ"מ באותה שעה לא היה יודע אם היה טריפה או שלם שיניח מלהביא טריפה מטעם דומין לך ולא נהירא תירוך זה דע"כ לא הזהירו אלא מטרפות הגלוי וניכר דבטרפות שבסתר לא היה יכול להבחין אלא י"ל דהשתח קחי כמ"ד חיה מ דקסבר טריפה חיה תדע דהא קיימין אליבא דמ"ד טריפה יולדת ולדידיה טריפה נמי חיה 0: תמים בתיב ביה. וא"ת גבי קרבן (מנחות דף ה:) למה אנו מלריכין מן הבקר להוליא טריפה תיפוק לי' מתמים וי"ל דהתם סברא הוא למדרש תמים ולא בעל מום

דמגונה לגבוה יותר מטרפות תדע

דבעל מום מגונה הוא ביותר דכתיב גבי בעלי מומין לגבוה הקריבהו חפלך ודבר דבר נישעים מון): דחים ליה בהמה. לעובד כוכבים נא לפחתך הירלך והיינו טעמא דניכר אבל טרפות יש שאינו ניכר להקריב ואי לא מובין ליה ישראל אפ״ה פלח ליה בדידיה: ועוד דקרא גופיה בהדיא מעטיה חמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו משמע הא אית ביה מום לא מיקרי תמים:

מנין

רהשתא דנפקא דן מאתך בו'. וא"ת למ"ד טריפה אינה יולדת ונפקא לן טריפה מלחיות זרע וא"כ אתך ל"ל ואין לדחות דאורחיה דקרא הוא דהא גבי משה דרשינן (סנהדרין דף נו:) אחך בדומין לך וי"ל דדרשינן ה"נ אחך שיהו טפלין לך כדדרשינן (בב"מ דף סב.) וחי אחיך עמך חייך קודמין לחיי חבירך ובבראשית רבה דריש והיה לך ולהם לאכלה הם טפלים לך ואי אתה טפל להם: ראר ם"ד הן ואידיהן עשרה יוםי הוו. פי׳ אא"ב דבשלשה ימים דקא חשיב תנא דמתני׳ אין ימי האיד בחשבונם אלא לפעמים שיום האיד אחד או שנים או כגון אלו ניחא דהשתא נקט דלעולם לפני האיד אסור לשאת ולחת עמהן שלשה ימים אח"א דלעולם עם האיד מחשבים השלשה ימים היכי קחני בתר הכי אלו הן אידיהן קלנדא דמשמע שאו אסור לשאת ולחת עמהן שלשה ימים וליתא דעשרה הוו וצ"ל שיש הפסק בין קלנדא לסטרנוריא לכל הפחוח ב' ימים מדקאמר עשרה יומי הוו א"כ יש שני ימים לפני קלנדא שאין בו איד וסברא נמי הוא דאמרינן לקמן שח' ימים של קלנדא הם כנגד ח' ימים טובים שעשה אדם הראשון ומסתמא לא עשאם מיד אחר התקופה שהרי לא היה יכול להבין מיד אריכות הימים: אלא ש"מ הן בלא אידיהן ש"מ. מימה לי אמאי לא קאמר מתני' נמי דיקא דהן בלא אידיהן מדקתני תנא לפני אידיהן ג' ימים דאי ס"ד הן ואידיהן ליתני לפני אידיהן שני ימים וכי תימא דאכתי הוה מיצעי ליה אי הוה איד בכלל פשיטא דלא מדלא הוה תני לפני אידיהן יום אחד קל להבין ול"ע: דון בדא אידיהן ש"ב. והא דאינטריך שמואל לאשמועינן לדברי ר' ישמעאל לעולם אסור דלא תימא כיון דאין לו היתר לעולם שבקינן ליה רווחא להתירו בשום פעם אי נמי ה"א דסבר רבי ישמעאל בהא כרבנן דלא אסרי לאחריו אי נמי אשמעינן דחשיב יום איד (א) פי יום א' [©] לאסור כשאר יום אידם: או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול. (ב) יש מקשין מכאן לפ״ה דמתני׳ דפי׳ דלתת ולשאת היינו מקח וממכר חינח מכר אבל מקח מאי לפני עור איכא ושמא י"ל שממליא לו מעות לקנות לרכי עבודת כוכבים:

הן בלא אידיהן ואפי׳ לרבנן. איבעיא להו איסורא דלמיהב ומישקל בהדיה משום דלא תרויח ליה ואע"ג דאית ליה בהמה לדידיה כיון דמוספת ליה ומרוחת ליה אסור. או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול

סמים בדרכיו. עניו ושפל רוח: לדיק במעשיו. כלא חמס: לאוסא אלא למ"ד מריפה יולדת מאי איבא למימר. פירוש ולדידיה בעלמא. לעמוד עמו י"ב חדשים בתיבה ומיהו טריפה לא תעייל שלא תמות ובטל הצוותא אבל זקן וסרים שפיר דמי קמשמע לן: הן ואידיהן. שלשה ולא הוו להו אלא שני ימים קודם: או דלמא הן.

שלשה לבד האיד: מנא נמי שלשה לחתריהן. אע"ג דליתנהו אלא שנים דהא חשבינן לאיד בהדי קמאי קרי להו לבתראי נמי ג' וקא חשיב לאיד בהדייהו: יום א'י לדברי רבי ישמעאל לעולם אסור. לעשות עמהן וג' ימים לאחריו הרי כל השבת כולה: בשבת: ת' ימים לפני. תקופת טבת הוי אידיהן כל שמונה: וסימנך. דלא תימא קלנדא לפני התקופה וסטרנלייא לאחר התקופה: אחור וקדם לרחני. אחור כתיב ברישא ומתניתין נמי האיד דלאחר התקופה תנא ברישא: עם ימים שלפניו: **עשרה**. ימים הוו להו ואמאי קתני שלשה עשרה בעי למתני מאחר דקי"ל דשמונה ימים מושך ימי האיד: ליסני אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים. אסור כשמגיעין ימי אידיהן אסור שלשה ימים משאם ומתנם ולמה לי למיתני לפני דמשמע לפני האיד שלשה: וכי מימא להכי תנא לפני למעוטי לאחר. דאי הוה תני סתמא לא הוה ידעינן הנך שני ימים לבד האיד מתי אי למעוטי לחחר: ליחני חידיהן של עובדי לולבים שלשה ימים לפניהם. אסורין דלישתמע דתנא דידן באידיהן איירי אלא מדלא אדכר במתני׳ במתני' אלפני קאי ואידיהן ממילא משתמע דכ"ש דאסור והן בלא אידיהן קתני: משום הרווחה. דרווח ואזיל ומודה לעבודת כוכבים ועבר ישראל משוסת) לא ישמע על פיך (שמות כג): ולפני עור. דמזבין ליה בהמה ומקריבה לעבודת כוכבים ובני נח נלטוו עליה בסנהדרין (דף נו.) ונהי דאמרןש) עמד עתידין הן ליתן את הדין על שאין מקיימין אותן ואע"פ שאין להן שכר בקיומס י ואהני קא עבר ישראל

משום ולפני עור לא תתן מכשול י (בחילול שבת משום ממלוא

. משא ומתו ג' ימים לפני יום א' ארבעה וחמשה. רביעי בשבת וחמישי ואי ס"ד. יום איד קא חשיב במתניתין לשחת ולתת עמהם דמשמע הכי לפני אי לאחר ולהכי תנא לפני לאסור כלל ש"מ כל הנך ג' דקתני דהיא אחת משבע מלות בד' מיתות והתירן מיהו אל יעברו על ידיך שהרי

לדידיה. עיין לקמן דף יד ע"ב תוס' ד"ה מקוס: הגהות הב"ח מוסף רש"י ואע"ג דחי כמה דלמא טריפה חיה

בדומין לך. ולא טרפה, הלכך מכל החי למחוסר אבר אתא (לקמן נא.). ודלמא נח גופיה טרפה סבירא ליה, הלכך לא נפקא מאתך למעוטי טריפה ואתא מכל החי למעוטה ולה ממשמעותה דהחי, דהא טריפה חיה, אלה מריצויה, ומפרשים להאי החי לשון בריאות, וטריפה האימעיט אבל מחוסר לא (שם). תמים ניר. עניו וסבלן בדרכיו. (זבחים קטז.). לחיות זרע למה לי. הא אימעוט טריפה (לקחן נא.). אי מאתך. טריפה הוא דממעיט אבל זקן וסרים מחמת חולי דאנא אמינא לנוותא בעלמא אמר רחמנא לעיילינהו וטריפה לא ניעול שתמות בתיבה. אבל לעשות פירות איכפת ואפילו זקן וסרים ליעול, קמ"ל (שם). לצוותא בעלמא. אתך ליעול. ב...... בעדמא. אתך לאו למידרש בדומין לך אלא לחודייי ב להודיטו שאינו טושה אלא לכבודו להיות לו לצוותא (זרחים רחמנא זרע. לאו לצווחא בעי להו ומהשתא על כרחך אתך יתירא הוא למידרש ניה נדומין לך (שם). יום א' כו' לעולם אסור. שלשה לפניו ושלשה לאחריו והוא עלמו. כלומר כל שבעת ימי השבת (לקמן ז:). ואלו הן אידיהן. דאסורין ג' ימים לפניהן לקמן ח.). אחר תקופה. סיא תקופת טבת והיו עושין ח' ימים רלופין אד מן (שם). וסימגך. תחליף לומר קלנדא כדלקמן שלא תחי קרי אותן דלפני התקופה

גליון הש"ם גם' ראית ליה בהמה

(א) תום' ד"ה הן בלא וכו' יום איד (פי' יום א' לאסור כשאר יום אידם) מא"מ ונ"ב הנה"ה היא: מה מו דל כי טובה הי הים (ב) ד"ה או דלמא וכו'. יש מקשים נ"ב וע"ל בדף יב במשנה דחנויות מעוטרות: